

Sygn. akt VU 6270/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 kwietnia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Magdalena Marczyńska

Protokolant stażysta Bożena Sobczyk

po rozpoznaniu w dniu 9 kwietnia 2015 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku P. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o świadczenie przedemerytalne

na skutek odwołania P. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 15 września 2014 r. sygn. (...)

- 1. zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje wnioskodawcy P. B. prawo do świadczenia przedemerytalnego od dnia 13 sierpnia 2014 roku,**
- 2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na rzecz wnioskodawcy P. B. kwotę 60,00 zł (sześćdziesiąt) złotych z tytułu zwrotu kosztów procesu.**

Sygn. akt VU 6270/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 września 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy P. B. prawa do świadczenia przedemerytalnego, uznając, że nie legitymuje się on stażem ubezpieczeniowym wynoszącym co najmniej 40 lat.

W odwołaniu od tej decyzji, złożonym dnia 8 października 2014 roku, P. B. wniósł o jej zmianę poprzez uwzględnienie całego okresu pracy w gospodarstwie rolnym należącym do jego rodziców (to jest także okresów od 16 marca 1972 roku do 30 czerwca 1972 roku, od 1 września 1972 roku do 30 czerwca 1973 roku oraz od 1 września 1973 roku do 12 czerwca 1974 roku, które nie zostały zaliczone przez ZUS do stażu pracy) i w konsekwencji przyznanie prawa do świadczenia przedemerytalnego.

Na rozprawie w dniu 9 kwietnia 2015 roku pełnomocnik wnioskodawcy wniósł dodatkowo o zaliczenie do pracy w gospodarstwie rolnym okresu po powrocie ze służby wojskowej od 7 listopada 1976 roku do 11 listopada 1976 roku.

ZUS wnosił o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

P. B., urodzony w dniu (...) 1956 roku, złożył w dniu 12 sierpnia 2014 roku wnioski o przyznanie prawa do świadczenia przedemerytalnego.

(dowód: wniosek k. 1-3 w aktach ZUS)

Niekwestionowany przez ZUS staż pracy wnioskodawcy wynosi 39 lat, 9 miesięcy i 17 dni, w tym mieści się 38 lat, 2 miesiące i 23 dni okresów składowych, 10 miesięcy i 9 dni okresów nieskładkowych oraz 8 miesięcy i 15 dni okresów uzupełniających.

(okoliczności niesporne)

W okresie od 1 września 1971 roku do 12 czerwca 1974 roku wnioskodawca uczęszczał do (...) Szkoły Zawodowej w R., gdzie odbywał naukę przygotowującą do wykonywania zawodu mechanika maszyn i urządzeń przemysłowych. Zajęcia w ww. szkole trwały: w pierwszej klasie – od 1 września 1971 roku do 24 czerwca 1972 roku, w drugiej klasie – od 1 września 1972 roku do 23 czerwca 1973 roku i w trzeciej klasie – od 1 września 1973 roku do 12 czerwca 1974 roku.

(dowód: świadectwo ukończenia (...) Szkoły Zawodowej w R. k. 28 w aktach ZUS, zaświadczenie k. 5 w aktach sprawy)

W trakcie uczęszczania do (...) Szkoły Zawodowej w R. wnioskodawca mieszkał wraz z rodzicami w ich gospodarstwie rolnym położony we wsi C., gmina Ł.. Gospodarstwo to miało powierzchnię 2,95 ha. W gospodarstwie tym uprawiano ziemniaki, zboża i łubin. Hodowano w nim także konia, 2 krowy i 8 świń. Ojciec wnioskodawcy nie pracował w gospodarstwie, albowiem pracował zawodowo na kolei na Śląsku. Wnioskodawca był najstarszy z rodzeństwa. W gospodarstwie pracowali matka wnioskodawcy i wnioskodawca. Wnioskodawca sadił ziemniaki, orał i bronował w polu, zbierał zboża i ziemniaki, nawoził pola obornikiem, ciął sieczkę. Prace te zajmowały wnioskodawcy w okresach od wiosny do jesieni więcej niż 4 godziny dziennie. W okresach zimowych, gdy nie było prac polowych, wnioskodawca pracował w gospodarstwie rolnym mniej niż 4 godziny dziennie. Prace polowe kończyły się w październiku, a zaczynały w kwietniu.

(dowód: zaświadczenie Urzędu Gminy w Ł. k. 26, informacja Starosty Powiatu P. k. 25 w aktach ZUS, zeznania świadka E. T. i częściowo zeznania świadka H. S. k. 18 odwrot, 19, 19 odwrot i 21, częściowo zeznania wnioskodawcy k. 19 odwrot, 21 w aktach sprawy)

Odległość między C. a R. wynosi 26 kilometrów. Wnioskodawca dojeżdżał do szkoły w R. autobusem. Dojazd zajmował mu około 45 minut w jedną stronę. Wnioskodawca wracał do domu około godziny 15:00.

W trakcie nauki w szkole średniej wnioskodawca pracował nieprzerwanie w gospodarstwie rolnym rodziców w wymiarze co najmniej 4 godzin dziennie oprócz okresów uznanych przez ZUS także w okresach od 1 kwietnia 1972 roku do 30 czerwca 1972 roku, od 1 września 1972 roku do 30 września 1972 roku, od 1 kwietnia 1973 roku do 30 czerwca 1973 roku, od 1 września 1973 roku do 30 września 1973 roku oraz od 1 kwietnia 1974 roku do 12 czerwca 1974 roku. W ww. okresach wnioskodawca godził te prace z nauką w szkole. Uczył się wieczorami po wykonaniu prac w gospodarstwie rolnym.

(dowód: zeznania świadków E. T. i H. S. k. 18 odwrot, 19, 19 odwrot i 21, zeznania wnioskodawcy k. 19 odwrot, 21 w aktach sprawy)

ZUS uznał, że wnioskodawca pracował w gospodarstwie rolnym rodziców jedynie w okresie wakacji szkolnych oraz w okresie po ukończeniu szkoły średniej, tj. w okresach od 1 lipca 1972 roku do 31 sierpnia 1972 roku, od 1 lipca 1973 roku do 31 sierpnia 1973 roku oraz od 13 czerwca 1974 roku do 27 października 1974 roku.

(dowód: wyliczenie stażu ubezpieczeniowego k. 29 w aktach ZUS)

Przy zaliczeniu do stażu ubezpieczeniowego wnioskodawcy okresów zatrudnienia w gospodarstwie rolnym rodziców: od 1 kwietnia 1972 roku do 30 czerwca 1972 roku, od 1 września 1972 roku do 30 września 1972 roku, od 1 kwietnia

1973 roku do 30 czerwca 1973 roku, od 1 września 1973 roku do 30 września 1973 roku oraz od 1 kwietnia 1974 roku do 12 czerwca 1974 roku – staż ten wynosi więcej niż 40 lat.

(okoliczność niesporna)

Sąd Okręgowy ocenił i zważył co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 roku o świadczeniach przedemerytalnych (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 170 ze zm.), zwanej dalej ustawą, prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn.

Art. 2 ust. 3 ww. ustawy stanowi natomiast, że świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie określonej w ust. 1 po upływie co najmniej 180 dni pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna;
- 2) w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych;
- 3) złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 180-dniowy okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych

W celu przyznania prawa do świadczenia przedemerytalnego, wnioskodawca winien zatem wykazać, iż posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 40 lat. Spełnienia przez wnioskodawcę pozostałych przesłanek do nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego ZUS nie kwestionował.

Możliwość uwzględnienia pracy w gospodarstwie rolnym jako okresu uzupełniającego przewiduje art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013r. poz. 1440 ze zm.), który stanowi, że przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również jako okresy składkowe przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 roku okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu. Przy tym za okresy pracy w gospodarstwie rolnym przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 roku, uważać należy okresy wykonywania pracy na takich warunkach, jakie po tym dniu dawałyby podstawę do objęcia ubezpieczeniem społecznym rolników. W przepisie art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie wyznaczono rozmiaru świadczonej pracy, jak również nie wprowadzono w nim wymogu, aby praca ta stanowiła jedyne lub główne źródło utrzymania zainteresowanego, jednakże wątpliwości te zostały usunięte licznymi orzeczeniami Sądu Najwyższego zapadłymi w obecnym, jak i w poprzednim stanie prawnym, a zachowującymi aktualność również obecnie, w których jako przesłankę zaliczenia okresu pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, a przed objęciem ubezpieczeniem społecznym, przyjmowano wymiar pracy przekraczający 4 godziny dziennie. Doraźna pomoc w wykonywaniu typowych obowiązków domowych, zwyczajowo wymaganych od dzieci jako członków rodziny rolnika, nie stanowi stałej pracy w gospodarstwie rolnym zaliczanej do stażu ubezpieczeniowego, (por. chociażby wyroki Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2014 roku, I UK 17/14, LEX nr 1538420, z dnia 25 marca 2014 roku, I UK 340/13, LEX nr 1477426 oraz z dnia 6 czerwca 2013 roku, II UK 368/12, LEX nr 1363452).

Odnosząc powyższe do sprawy niniejszej należało ocenić, czy wnioskodawca w okresach od 16 marca 1972 roku do 30 czerwca 1972 roku, od 1 września 1972 roku do 30 czerwca 1973 roku oraz od 1 września 1973 roku do 12 czerwca 1974

roku oraz od 7 listopada 1976 roku do 11 listopada 1976 roku, które nie zostały zaliczone przez ZUS do stażu pracy, uczęszczając do (...) Szkoły Zawodowej w R. świadczył jednocześnie pracę w gospodarstwie rolnym swych rodziców w wymiarze co najmniej 4 godzin dziennie.

Należy przy tym wskazać, że zdaniem Sądu każdy przypadek wskazywania na pracę w gospodarstwie rolnym winien być oceniany indywidualnie, tzn. z uwzględnieniem wszelkich towarzyszących okoliczności, m.in. charakteru gospodarstwa, jego rozmiaru, ilości domowników oraz innych okoliczności istniejących po stronie danej osoby (np. uczęszczanie do szkoły w miejscowości znacznie oddalonej od miejsca zamieszkania – położenia gospodarstwa rolnego).

W ocenie Sądu materiał dowodowy zebrany w niniejszej sprawie pozwala przyjąć, że praca w gospodarstwie rolnym rodziców świadczona przez wnioskodawcę w okresie nauki w szkole średniej, po ukończeniu przez niego 16-go roku życia była stałą pracą o istotnym znaczeniu dla prowadzonej działalności rolniczej i wykonywana była w wymiarze przekraczającym połowę czasu pracy. Sąd uznał jednakże, że pracę w takim wymiarze, spośród okresów, o których zaliczenie do stażu pracy skarżący wnosił w toku postępowania, wykonywał on jedynie w okresach od 1 kwietnia 1972 roku do 30 czerwca 1972 roku, od 1 września 1972 roku do 30 września 1972 roku, od 1 kwietnia 1973 roku do 30 czerwca 1973 roku, od 1 września 1973 roku do 30 września 1973 roku oraz od 1 kwietnia 1974 roku do 12 czerwca 1974 roku, to jest w okresach od wiosny do jesieni.

Jak chodzi o okresy zimowe, kiedy nie było prac polowych, to w ocenie Sądu nie mogły one zostać zaliczone do stażu pracy wnioskodawcy. Jak bowiem wynika z zeznań świadków E. T. i H. S. wymiar pracy wnioskodawcy w gospodarstwie rolnym w okresach zimowych wynosił mniej niż 4 godziny dziennie. W tym zakresie zeznania te są zbieżne, a nadto logiczne, zważywszy na czynności, jakie wnioskodawca wykonywał w tych okresach, w których nie było prac polowych. W związku z tym niewiarygodne są zeznania wnioskodawcy, że także w okresach zimowych pracował w gospodarstwie co najmniej 4 godziny dziennie. Niewiarygodne są też zeznania wnioskodawcy i świadka H. S. co do tego, że okresy, w których nie było prac polowych, to okresy od połowy marca do połowy listopada, skoro z zeznań świadka E. T. wynika, że prace polowe odbywały się od kwietnia, a już w październiku takich prac nie było.

Przesłuchani w sprawie świadkowie potwierdzili natomiast zbieżnie wykonywanie przez wnioskodawcę pracy w gospodarstwie rolnym we wskazanych wyżej okresach w wymiarze co najmniej 4 godzin dziennie i nie zachodzą podstawy do podważenia wiarygodności złożonych przez nich zeznań.

Sąd uznał za wiarygodne twierdzenia wnioskodawcy, iż na naukę przeznaczal czas po wykonaniu wszystkich ciężących na nim obowiązków i stanął na stanowisku, że w tej konkretnej sprawie odbywanie przez wnioskodawcę kilkugodzinnej nauki w szkole średniej, łącznie z dojazdami do i ze szkoły nie przekreślało dopuszczalności uwzględnienia w jego stażu ubezpieczeniowym pracy świadczonej w gospodarstwie rolnym jego rodziców. Podkreślenia wymaga, że sam ZUS stwierdził, iż wnioskodawca pracował w gospodarstwie rolnym rodziców w trakcie wakacji szkolnych oraz w okresie po ukończeniu szkoły, co oznacza, że uznał to gospodarstwo za na tyle duże, że wnioskodawca musiał pracować w nim co najmniej 4 godziny dziennie. Dodać należy, że w spornych okresach ojciec wnioskodawcy pracował zawodowo na kolei i przyjeżdżał do domu jedynie na soboty i niedziele, zaś wnioskodawca był najstarszy z rodzeństwa. W tych okolicznościach praca wnioskodawcy w gospodarstwie była niezbędna.

Przy zaliczeniu do stażu ubezpieczeniowego wnioskodawcy okresów pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 1 kwietnia 1972 roku do 30 czerwca 1972 roku, od 1 września 1972 roku do 30 września 1972 roku, od 1 kwietnia 1973 roku do 30 czerwca 1973 roku, od 1 września 1973 roku do 30 września 1973 roku oraz od 1 kwietnia 1974 roku do 12 czerwca 1974 roku, staż ten wynosi ponad 40 lat.

Wobec powyższego stwierdzić należy, że wnioskodawca wykazał wszystkie przesłanki konieczne dla nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego i na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzec jak w punkcie „1” sentencji. Stosownie do art. 7 ust. 1 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych prawo do świadczenia przedemerytalnego zostało przyznane

wnioskodawcy od dnia 13 sierpnia 2014 roku, to jest od następnego dnia po dniu złożenia wniosku o przyznanie tego prawa.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie obowiązku zwrotu kosztów zastępstwa procesowego znajduje uzasadnienie w treści art. 98 k.p.c. oraz przepisów § 11 ust. 2 w zw. § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 490).